

Vefstefnur og vægi þeirra fyrir vefstjóra

Höfundur: Harpa Dögg Kristinsdóttir

Inngangur

Grein þessi er unnin upp úr meistararitgerðinni *Vefstefnur og vægi þeirra fyrir vefstjóra* sem skrifuð var haustið 2024. Leiðbeinandi var Sigurbjörg Jóhannesdóttir. Eftir að hafa starfað sem vefstjóri til fjölda ára þekkir höfundur ágætlega til vefmála og hvað virkar, hvað ekki og hvað vantar. Þegar kemur að vefmálum hefur oft vantað skýrari ramma, skipulag og stefnu um vefmál almennt. Í meistaránámi sínu í upplýsingafræði kynntist höfundur mikilvægi stefna og stefnumótunar innan skipulagsheilda og þannig kviknaði áhuginn á að rannsaka vægi þess að vefstefnur væru til staðar fyrir vefstjóra og umsjónarfólk vefja.

Í þeim öru tæknibreytingum sem marka fjórðu iðnbyltinguna, þar sem veraldarvefurinn ein-kennist af gríðarlegum hraða, sífelldri þróun og stanslausu streymi upplýsinga, standa vefstjórar og umsjónarfólk vefja frammi fyrir stöðugum áskorunum. Í síbreytilegu landslagi stafrænnar tækni er nauðsynlegt fyrir fagfólk á þessu sviði að vera sífellt vakandi fyrir nýjungum og tilbúið að bregðast við breyttum aðstæðum. Fyrir vandaða meðferð og miðlun upplýsinga á vef gæti verið gagnlegt fyrir skipulagsheildir og vefstjóra að hafa leiðbeinandi reglur um vefinn og skýr markmið sem hvetja til samræmdra vinnubragða. Þegar kemur að umsjón og rekstri á vefjum mætti því vera til staðar vefstefna, efnisstefna og jafnframt samfélagsmiðlastefna ef um notkun á þeim miðlum er að ræða (Sigurjón Ólafsson, 2015).

Vefstefna endurspeglar hugmyndafræði skipulagsheildar, hagsmuni vefsins og eiganda hans (Sigurjón Ólafsson, 2015). Með það í huga var markmið þessarar rannsóknar að kanna áhrif þess fyrir vefstjóra að hafa vefstefnu, skoða hvernig vefstjórar nýta hana og hvað stefnan þarf að innihalda til að stuðla að gæðum vefs og góðri notendaupplifun. Að auki er aðkoma og ábyrgð hins opinbera í vefstefnumótun könnuð og rannsóknin því afmörkuð við opinbera vefi.

Aðferðafræði og framkvæmd rannsókna

Rannsóknin var unnin með eigindlegri aðferðafræði þar sem tekin voru þrjú djúpvíðtöl með opnum og hálfopnum spurningum (Hennink o.fl., 2020). Viðmælendur voru allir vefstjórar eða umsjónarfólk vefja hjá mismunandi opinberum stofnunum. Hópur vefstjóra á Íslandi er ekki stór og úrtak vefstjóra hjá opinberum stofnunum enn minna. Alls samþykktu þrír þátttöku í rannsókninni. Þýði rannsóknarinnar var því lítið en viðtölin gáfu góða mynd af stöðunni eins og hún er hjá viðkomandi stofnunum. Viðtölin fóru fram á þriggja mánaða tímabili, frá september til nóvember 2023. Fyrir viðtölin kynnti rannsakandi sér vel vefsíður skipulagsheildanna og skoðaði sérstaklega hvort þar væri að finna vefstefnur eða sambærileg gögn. Þær upplýsingar nýttust bæði í sjálfum viðtölunum sem og við úrvinnslu þeirra. Gagnaöflun fór fram með

einstaklingsviðtölum en einnig með rýni á vefstefnur viðkomandi stofnana, vefstefnu Stjórnarráðs Íslands og sambærilegu efni á Ísland.is.

Fræðilegur bakgrunnur

Upplýsingar er hugtak sem er mikið notað nú til dags enda upplýsingar alltumlykjandi í nútímasamfélögum. Samkvæmt William J. Martin (2017) mætti segja að upplýsingar séu nauðsynleg lífæð tæknivæddra samfélaga, enda mikilvægar í samskiptum fólks, umhverfis og kerfa. Með stafrænni þróun hefur orðið til mikilvægt samspil upplýsinga, tækni og samfélaga þar sem hugtök eins og *upplýsingalæsi* hafa þróast. Á vef *Upplýsingar* (e.d.), fagfélags upplýsingafræðinga, segir að upplýsingalæsi sé forsenda þess að geta tekið fullan þátt í upplýsingaþjóðfélagi. Upplýsingalæsi er getan til að greina hvenær upplýsinga er þörf og hæfileikinn til að finna, meta og nota upplýsingarnar á skilvirkan hátt (American Library Association, 2000). Með framþróun í tækni hafa ný hugtök á borð við *stafrænt læsi*, *vef-*, *miðla-* og *tæknilæsi* rutt sér til rúms. Öll eiga þau það sameiginlegt að vísa til þess að einstaklingur sé læs á nútímasamskipti í tölvu- og tæknivæddum heimi (Baldur Sigurðsson, 2023; Caulfield, 2017; Hovious, 2014). Þegar nýir samskiptamiðlar verða til, dreifast upplýsingar með allt öðrum hætti en áður, upplýsingar koma úr ýmsum áttum og fólk getur átt erfitt með að þekkja rétt frá röngu. Þá getur auðveldlega orðið til það sem kallað er *upplýsingaóreiða*. Hraðinn er mikill, upplýsingar koma og fara og því oft erfitt að greina uppruna þeirra eða sanngildi (Jón Gunnar Ólafsson, 2022).

Internetið er vettvangur fyrir margs konar samskipti, upplýsingasamfélög og upplýsingaleitir (Pursel, 2005). Tim Berners-Lee, upphafsmaður veraldarvefsins, vildi að allir hefðu frjálsan aðgang að vefnum og að til staðar væru reglur til að tryggja öryggi og réttmæti upplýsinga (Berners Lee, 2019). Samkvæmt stafræna sérfræðingnum Paul Boag (2010) er lykillinn að velgengni vefja að til staðar sé eigandi og umsjónaraðili vefs. Vefstjóri þarf að búa yfir yfirgripsmikilli þekkingu og hæfileikum til mannlegra samskipta, enda með marga hatta og ýmis hlutverk (Sigujón Ólafsson, 2015). Hlutverki vefstjóra svipar til hliðvarða upplýsinga, sem ákvarða hvaða upplýsingum er hleypt í gegn og hverjum ekki. Hliðverðir stjórna upplýsingaflæði með því að sía út nauðsynlegar upplýsingar og tengja saman aðila og efni (DeIuliis, 2015; Lu, 2007). Þetta endurspeglar vel meginverkefni vefstjóra í starfi sínu.

Vefstefnur og stafræn þjónusta

Hugtakið *stjórnkerfi upplýsinga* (e. *information governance*) hefur þróast sem regnhlífarhugtak yfir hvernig skipulagsheildir stjórna upplýsingum, gögnum og framfylgja reglum til að tryggja skilvirkni (Brooks, 2019; Hagmann, 2013). Undir þetta falla meðal annars stefnur, staðlar og verklag.

Stefnumótun er ferli sem miðar að því að meta stöðu, setja framtíðarsýn og velja bestu leiðina að henni (Stjórnarráð Íslands, 2017). Stefnumótun getur skipt sköpum í rekstri skipulagsheilda og geta

stutt við þær miklu breytingar sem eru tilkomnar meðal annars vegna stafrænnar þróunar (Ingi Rúnar Eðvarðsson o.fl., 2011). Stefnur gefa vísbendingu um fyrirtækjamenningu, vellíðan á vinnustað og viðhorf stjórnenda til viðfangsefnisins. Markmið stefnumörkunar ætti að vera að styðja við að viðfangsefni þeirra virki vel. Séu reglur og markmið ekki skrifuð niður á markvissan máta, er hætt á að erfiðlega gangi að fylgja þeim eftir (Eisen, 2020). Árið 2021 var stigið mikilvægt skref þegar opinber stefna um stafræna þjónustu var kynnt (Ísland.is, 2021). Samkvæmt upplýsingum á vef Stjórnarráðs Íslands (2021b) er þessari stefnu ætlað tvíþætt hlutverk; annars vegar á hún að vera leiðarljós í stefnumótun á sviði stafrænnar þjónustu, og hins vegar að vera undirstaða annarra opinberra stefna. Þá var ný heildstæð upplýsingastefna stjórnvalda gefin út árið 2022. Markmið upplýsingastefnunnar eru þrjú; gagnsæi í störfum stjórnvalda, öflug miðlun upplýsinga og greiður aðgangur að upplýsingum. Fram kemur að með traustri og vandaðri upplýsingamiðlun leggi stjórnvöld sitt af mörkum gegn upplýsingaóreiðu (Stjórnarráð Íslands, 2022). Einnig ber skipulagsheildum að fylgja ýmsum lögum og reglum í starfsemi sinni. Má þar nefna lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga (nr. 90/2018) og WCAG-aðgengisstaðla sem fjalla um jafnt aðgengi allra að vef, óháð líkamlegum takmörkunum eða tækjabúnaði. Þó að WCAG-staðlar séu ekki lögbundnir á Íslandi (Ísland.is, e.d.-a) mætti telja það siðferðilega skyldu skipulagsheilda að framfylgja þeim.

Vefstefna er verklagsregla vefsins og grunnur að góðum vef. Góð vefstefna byggir á rannsóknnum og þarfagreiningum og ætti að tiltaka hlutverk vefsins, tilgang, markmið og markhópa (Sigurjón Ólafsson, 2015, 2017). Vefstefna getur haft veruleg áhrif á viðhald og bestun vefja, eins og Boag (2010) og Siegel (2013) benda á. Vefstefna sem einnig inniheldur umfjöllun um efni á vef eða efnisstefnu, gerir vefstjórum kleift að vinna með innihald vefsíðunnar á stefnumótandi hátt því efnisstefna er mikilvægur þáttur sem snýr að skipulagi efnis á vef, birtingu þess og stjórnun. Í efnisstefnu Ísland.is (e.d.-b) er fjallað um þrjú meginskilyrði sem góður upplýsingavefur þurfi að uppfylla; að réttar upplýsingar séu á vefnum, að fólk finni þær og að fólk skilji þær. Vefstefna getur þannig auðveldað vefstjórum og öðru umsjónarfólki vefja að vinna störf sín og styrkt stoðir skipulagsheilda í stafrænni þróun (Sigurjón Ólafsson, 2014). Við gerð vefstefnu er nauðsynlegt að hafa stuðning stjórnenda og samráð við hagaðila.

Stafræn þróun á Íslandi

Íslenska ríkið hefur lagt mikla áherslu á það síðastliðin ár að hraða stafrænni þróun á Íslandi. Þessi áhersla hins opinbera á stafvæðingu og stafræna umbreytingu er aðallega tilkomin vegna samfélagslegrar kröfu um að geta nálgast þjónustu hvar og hvenær sem er. Í stefnu Íslands um gervigreind kemur fram að „[m]ikilvægt er að stjórnvöld veiti gott fordæmi og hvatningu og slái til dæmis ekki af í kröfum til öryggismála við nýtingu gervigreindar í opinberri þjónustu. Þetta á til dæmis við um ákvarðanir um vistun gagna og öryggisflokkun sem taka þarf afstöðu til“ (Stjórnarráð Íslands, 2021a). Það er ljóst að hið opinbera hefur sýnt vilja til að vera leiðandi og sýna fordæmi í málum er snúa að stafrænni þróun. Að einhverju leyti er hið opinbera nú þegar í fararbroddi þegar kemur að veftengdum stafrænum málefnum, meðal annars með útgáfu á

stafrænni stefnu um opinbera þjónustu og Stafrænt Ísland verkefninu sem Ísland.is er ábyrgt fyrir.

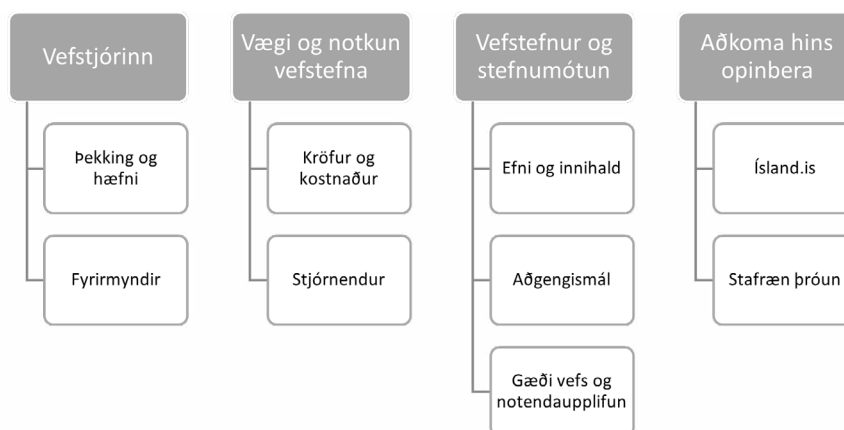
Ísland.is er upplýsinga- og þjónustuveita opinberra aðila á Íslandi sem vinnur meðal annars að því að aðstoða opinberar stofnanir við að bæta stafræna þjónustu við almenning. Þegar það verkefni fór af stað árið 2018 var markmiðið meðal annars að sameina vefsíður mismunandi stofnana og *Mínar síður* smám saman inn á Ísland.is. Stofnunum stendur til boða að flytja allt vefsvæði sitt og gerast hluti af Ísland.is. Ísland.is sér meðal annars um hönnun, þróun og daglegan rekstur vefsins og aðstoðar vefstjóra stofnana við framsetningu og uppfærslu efnis (Ísland.is, e.d.-c; Ísland.is, 2020).

Leitin að kjarnanum

Í rannsókninni leitaðist höfundur við að svara eftirfarandi rannsóknarspurningum:

- Hvaða vægi hefur vefstefna fyrir vefstjóra og hvernig nota vefstjórar vefstefnur sinna stofnana?
- Hvaða þætti þarf að hafa í huga við gerð vefstefnu og hvað þarf hún að innihalda til að geta bætt vef og upplifun vefnotanda?
- Hver er aðkoma og ábyrgð hins opinbera í vefstefnumótun?

Við úrvinnslu viðtalanna var stuðst við grundaða kenningu sem er aðferð innan eigindlegra rannsókna þar sem leitast er við að koma auga á og flokka þætti og sjá tengsl við aðra þætti (Sigríður Halldórsdóttir, 2021). Hluti af greiningaraðferð grundaðrar kenningar er opin kóðun þar sem gögnin eru bútuð niður og þau sett saman á ný. Með ítarlegri yfirferð á gögnunum er reynt að finna mynstur og merkingu. Rannsakandi nær þannig að koma skipulagi á gögnin og kóða þau, fyrst með opinni kóðun og síðar markvissri, þar sem orð og hugmyndir eru sett í samhengi og loks dregin saman í þemu og jafnvel undirþemu. Út frá þessum þemu eru niðurstöður rannsóknarinnar unnar (Hennink o.fl., 2020). Eftir ítarlega yfirferð og kóðun á efni og innihaldi viðtalanna með rannsóknarspurningarnar í huga, urðu til fjögur þemu ásamt níu undirþemum. Mynd 1 sýnir þemu og undirþemu sem komu í ljós við greiningu gagnanna.

Mynd 1 : Þemu og undirþemu sem komu í ljós við greiningu gagnanna

Niðurstöður sýndu að vefstjórar með mismunandi bakgrunn og reynslu töldu mikilvægt að afla sér stöðugt þekkingar á sviði vefmála. Einn viðmælandi nefndi að margar stofnanir væru ekki með það sem hann kallaði „nægilega faglega vefstjórn“: „Það er bara oft þannig að fólk hefur fengið vefinn í hendurnar af því að það var eitthvað pínulítið klárt í tæknimálum og síðan hefur það bætt við sig.“

Samkvæmt Paul Boag (2010) er lykillinn að velgengni vefja að til staðar sé eigandi og umsjónaraðili vefs. Samskipti og samstarf við aðra vefstjóra reynist nauðsynlegt, sem og hæfni í mannlegum samskiptum. Vefstjórar eru oft hliðverðir upplýsinga innan stofnana sinna (Deluliis, 2015; Lu, 2007) og bera ábyrgð á upplýsingaflæði. Þeir horfa gjarnan til annarra vefja sem fyrirmynda, sérstaklega hjá sambærilegum stofnunum. Þá er ein stærsta fyrirmyndin í vefmálum W3C-samtökin sem Berners-Lee stofnaði árið 1994, sem teljast helstu alþjóðlegu staðlasamtökin fyrir Internetið (World Wide Web Foundation, e.d.).

Vægi og notkun vefstefnu

Rannsóknin leiddi í ljós að þar sem vefstefna er til staðar, er hún mikilvægt hjálpartæki fyrir vefstjóra. Þeir vefstjórar sem höfðu komið að ritun vefstefnunnar nýttu hana markvisst í sínu starfi, en skilningur á mikilvægi hennar var misjafn milli stofnana. Einn viðmælandi notaði vefstefnu sinnar stofnunar töluvert mikið, sérstaklega til að vísa í ef eitthvað féll ekki að vefstefnu stofnunarinnar og sem stuðningstæki til að „stoppa af spontant hugmyndir“. Annar viðmælandi talaði sérstaklega um að vefstefna væri leiðarljós í þeirra vinnu. Hún getur einnig nýst sem verkfæri til að fá stuðning stjórnenda, en samkvæmt rannsókninni skiptir viðhorf stjórnenda til vefmála meira máli en staðsetning vefstjóra í skipuriti.

Kostnaður var stór þáttur sem allir viðmælendur nefndu, hvort sem það varðaði rekstur vefs, starfsmannahald eða almenna fjárveitingu til vefmála. Skortur á fjármagni var oft stærsta hindrunin í framþróun vefja. Fagleg nálgun við vefmál krefst fjárfestingar, en vel unnin vefstefna getur stutt við fjárhagslegan ávinning til lengri tíma eins og kemur fram hjá Sigurjóni Ólafssyni (2019), sérfræðingi í vefmálum. Stefnumiðuð nálgun í stjórnun upplýsinga reyndist skila árangri þar sem hún var fyrir hendi. Boag (2010) og Siegel (2013) segja að skipulagning vefs sé lykilatriði í velgengni hans og að vefstefna geti haft mikil áhrif á viðhald og bestun vefja. Góð vefstefna byggir á rannsóknum og þarfagreiningum og ætti að tilgreina hlutverk vefsins, tilgang, markmið, markhópa og ábyrgðaraðila (Sigurjón Ólafsson, 2015, 2017). Viðmælendur töldu mikilvægt að vefstefna innihéldi einnig efnisstefnu, leiðbeiningar og verklag. Regluleg endurskoðun vefstefnu er nauðsynleg til að fylgja tækniþróun, sem er einn af þeim þáttum sem Sigurjón Ólafsson (2015) segir að séu mikilvægir í árangursríkri vefstefnu, enda sé hún lifandi gagn.

Berners-Lee (2019) vildi að allir hefðu alltaf frjálsan aðgang að vefnum og það væri í höndum

okkar allra að tryggja það. Niðurstöður sýndu að allir viðmælendur voru sammála um að tryggja þyrfti faglega og áreiðanlega miðlun upplýsinga fyrir notendavænan vef og samfélagsmiðla. Í niðurstöðum kom fram að nauðsynlegt væri að tala um gæði í vefstefnu og samræmist það efnisstefnu Ísland.is (e.d.-b). Allir viðmælendur lögðu áherslu á mikilvægi aðgengismála og vildu uppfylla alþjóðlega WCAG-staðla. Þá voru gæði vefsins og notendaupplifun talin lykilatriði. Þegar rætt var um hvort vefstefna gæti bætt notendaupplifun, taldi einn viðmælandi að vefstefna gæti augljóslega bætt upplifun notenda, sérstaklega ef hún innihéldi ákvæði um reglulegar notendaprófanir. Annar viðmælandi tók undir þetta og benti á að með því einu að skilgreina notendamiðaða nálgun í vefstefnunni mætti ná fram betri notendaupplifun.

Aðkoma hins opinbera

Stafræn þróun hefur haft áhrif á allar stofnanirnar og ein þeirra var þegar farin að nýta gervigreind við efnisvinnslu. Þetta samræmist þeirri þróun sem orðið hefur í hagnýtingu á gervigreind (Garðar Björnsson Rova o.fl., 2024; Brynjólfur Borgar Jónsson, 2023). Viðmælendur voru meðvitaðir um hraða þróun í stafrænum heimi og mikilvægi þess að vefir væru í stöðugri þróun. Þá töldu viðmælendur að hið opinbera bæri ábyrgð á að vera fyrirmynd í vefmálum og leggja línurnar í stefnumótun. Þannig þyrfti hver stofnun ekki að „finna upp hjólið“ og það gæti dregið úr kostnaði stofnana í vefmálum. Einn viðmælandi áleit að með skýrri stefnu frá hinu opinbera væri líkleggra að stofnanir fengju nauðsynlegt svigrúm til að innleiða breytingar og mæta kostnaði sem þeim fylgdi. Þar mætti horfa til stefnu um stafræna þjónustu hins opinbera (Ísland.is, 2021) og upplýsingastefnu stjórnvalda (Stjórnarráð Íslands, 2022) þar sem fram kemur að stjórnvöld veiti greiðan aðgang að upplýsingum og noti til þess aðferðir sem auðveldi almenningi að finna og nota upplýsingar. Þrátt fyrir að Ísland.is bjóði stofnunum að færa vefi sína þangað, höfðu viðmælendur áhyggjur af því að missa sérstöðu sinna stofnanna og bentu á að einsleitni einkenndi vefi Ísland.is. Viðmælendur nefndu einnig að Ísland.is gæti ekki alltaf uppfyllt kröfur sem stofnanir setja um sína vefi eða efni á þeim.

Samanburður á vefstefnum sýndi að flestar þeirra innihéldu þau atriði sem talið er mikilvægt að séu til staðar, en aðeins tvær þeirra nefndu endurskoðun eða eftirfylgni. Stefna Stjórnarráðsins hafði ekki verið uppfærð í sex ár og aðeins tvær stefnur af þeim opinberu stofnunum sem voru skoðaðar voru aðgengilegar á vef. Ísland.is er ekki með vefstefnu, eða að minnsta kosti ekki aðgengilega á vef sínum. Þar má hins vegar finna efnisstefnu og aðgengisstefnu ásamt fleiri stefnum og leiðbeiningum er snerta vefmál (Ísland.is, e.d.-a, e.d.-b).

Að lokum

Í ljósi stafrænnar þróunar, aukinna framfara í gervigreind og tæknivæðingar, sem eru hluti af fjórðu iðnbyltingunni, eru breytingar óhjákvæmilegar. Skipulagsheildir þurfa að vera á tánum í vefmálum til að halda í við þróunina. Ávinningur rannsóknarinnar felst í að minna skipulags-

heildir, stjórnendur, vefstjóra og aðra hagaðila á mikilvægi árangursríks utanumhalds um vefmál og benda á góðar fyrirmyndir, þar á meðal hið opinbera. Þannig gæti rannsóknin stuðlað að auknum gæðum vefja, bættri notendaupplifun og skilvirkari og öruggari miðlun upplýsinga.

Rannsóknin sýndi fram á vægi vefstefna fyrir vefstjóra, sérstaklega hjá opinberum stofnunum. Niðurstöðurnar benda til þess að vefstefnur séu vanmetnar en mikilvægar leiðbeiningar fyrir vefstjóra og aðra sem koma að vefmálum. Vefstefnur gegna lykilhlutverki í að styðja við vefstjóra, hvetja til fagmennsku, stuðla að gæðum vefja og bættri notendaupplifun. Niðurstöður sýndu að skipulagsheildir hafa mikinn hag af því að beita stefnumiðaðri nálgun við upplýsingastjórnun og að vefstefnur gegna þar þýðingarmiklu hlutverki. Þá kom fram að reglulega þarf að endurskoða vefstefnur til að halda í við tækniþróun og breytingar í stafrænu umhverfi. Árangursríkur vefur einkennist fyrst og fremst af gæðum og góðri notendaupplifun, sérstaklega þegar skýr markmið eru sett fram. Efnisstefna reyndist vera mikilvægur hluti af vefstefnu, enda tryggir hún faglega og áreiðanlega miðlun upplýsinga, sérstaklega í ljósi aukinnar notkunar samfélagsmiðla og vaxandi hættu á upplýsingaóreiðu. Þá voru aðgengismál einnig áberandi í niðurstöðum rannsóknarinnar.

Rannsóknin varpaði einnig ljósi á ábyrgð og aðkomu hins opinbera í vefstefnumótun. Niðurstöður benda til þess að hið opinbera beri ábyrgð á að skapa stefnumarkandi ramma sem styður við stafræna umbreytingu og dregur úr hættu á upplýsingaóreiðu. Með auknum fjölda notenda á vefjum er mikilvægt að vefstjórar og umsjónarfólk vefja byggji upplýsingamiðlun sína á góðum grunnreglum, stöðlum eða stefnum meðal annars til að minnka líkurnar á upplýsingaóreiðu. Rannsóknin gæti þannig hvatt stjórnendur og vefstjóra til frekara utanumhalds og umgjarðar um vefmál, efni á vef og tengdum miðlum.

Framtíðarsýn í vefmálum opinberra stofnana virðist stefna í átt að samræmingu vefja undir Ísland.is. Þessi þróun vekur upp spurningar um framtíðarhlutverk vefstefna og vefstjóra hjá hinu opinbera. Munu vefstefnur verða óþarfar þegar vefir færast undir sameiginlegan vettvang? Mun hlutverk vefstjóra breytast eða jafnvel hverfa? Þessar spurningar hvetja til áframhaldandi rannsókna á þessu sviði. Að lokum má segja að þó að framtíð vefstefna og hlutverk vefstjóra kunni að vera í mótun, sýna niðurstöður þessarar rannsóknar að sem stendur gegna vefstefnur mikilvægu hlutverki í að tryggja gæði vefja, styðja við faglega miðlun upplýsinga og bæta notendaupplifun.

Heimildaskrá

- American Library Association. (2015). *Framework for information literacy for higher education*. The Association of College and Research Libraries. <https://www.ala.org/sites/default/files/acrl/content/issues/infolit/framework1.pdf>
- Baldur Sigurðsson. (2023, 14. febrúar). *Hvað er upplýsingalæsi?* Vísindavefurinn. <http://www.visindavefur.is/svar.php?id=84664>
- Berners-Lee, T. (2019, 11. mars). *30 years on, what's next #ForTheWeb?* World Wide Web Foundation. <https://webfoundation.org/2019/03/web-birthday-30/>
- Boag, P. (2010). *Website owner's manual. The secret to a successful website*. Manning publications co.
- Brooks, J. (2019). Perspectives on the relationship between records management and information governance. *Records Management Journal*, 29(1/2), 5–17. <https://doi.org/10.1108/RMJ-09-2018-0032>
- Brynjólfur Borgar Jónsson. (2023, 29. maí). I. Generative AI — Spunagreind: Af hverju núna? *Datalab*. <https://datalab.is/generative-ai-spunagreind-af-hverju-nuna/>
- Caulfield, M. (2017). Web literacy for student fact-checkers. *Textbooks*. <https://digitalcommons.liberty.edu/textbooks/5>
- DeJuliis, D. (2015). Gatekeeping theory from social fields to social networks. *Communication Research Trends*, 34(1), 4–23.
- Eisen, L. S. (2020). *How to write rules that people want to follow: A guide to writing respectful policies and directives* (3. útg.). Pixley press.
- Garðar Björnsson Rova, Frosti Ólafsson, Víðir Þór Rúnarsson og Jón Áskell Þorbjarnarson. (2024, 9. febrúar). *Möguleikar spunagreindar á Íslandi*. Viðskiptablaðið. <https://www.vb.is/skodun/moguleikar--spunagreindar-a-islandi/>
- Hagmann, J. (2013). Information governance – beyond the buzz. *Records Management Journal*, 23(3), 228–240. <https://doi.org/10.1108/RMJ-04-2013-0008>
- Hennink, M., Bailey, A. og Hutter, I. (2020). *Qualitative research methods*. SAGE Publications Ltd.
- Hovious, A. (2014, 24. apríl). Digital vs. information literacy [Bloggfærsla]. *Designer Librarian*. <https://designerlibrarian.wordpress.com/2014/04/24/digital-vs-information-literacy/>
- Ingi Rúnar Eðvarðsson, Runólfur Smári Steinþórsson og Helgi Gestsson. (2011). Stefnunótun í íslenskum skipulagsheildum. *Stjórnmal og stjórnsýsla*, 7(1), 73–96. <https://doi.org/10.13177/irpa.a.2011.7.1.5>

- Ísland.is. (e.d.-a). *Aðgengisstefna*. <https://island.is/s/stafrænt-island/adgengismal>
- Ísland.is. (e.d.-b). *Efnisstefna*. <https://island.is/s/stafrænt-island/efnisstefna?slug=stafrænt-island&subSlug=efnisstefna&selectedTab=island-is>
- Ísland.is. (e.d.-c). *Ísland.is*. <https://island.is/s/stafrænt-island/thjonustur/island-is>
- Ísland.is. (2020, september). *Efnisstefna Ísland.is*. <https://island.is/frett/efnisstefna-island-is>
- Ísland.is. (2021). *Stafræn stefna*. <https://island.is/s/stafrænt-island/stafræn-stefna>
- Jón Gunnar Ólafsson. (2022). *Hvað er upplýsingaóreiða? Vísindavefurinn*. <http://www.visindavefur.is/svar.php?id=83511>
- Lu, Y. (2007). The human in human information acquisition: Understanding gatekeeping and proposing new directions in scholarship. *Library & Information Science Research*, 29(1), 103–123. <https://doi.org/10.1016/j.lisr.2006.10.007>
- Lög um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga nr. 90/2018. <https://www.althingi.is/lagas/nuna/2018090.html>
- Martin, W. J. (2017). *The global information society*. Routledge: Tylor & Francis group. <https://doi.org/10.4324/9781315239385>
- Pursel, B. (2005). *The Internet*. The Pennsylvania State University: Open Resource Publishing. <https://psu.pb.unizin.org/ist110/chapter/1-3-the-internet/>
- Siegel, B. (2013). A comprehensive website planning guide. Í *Smashing magazine: Creating meaningful websites*. Smashing Media AG. https://books.google.is/books?id=t_r1EeNZSgk-C&lpg=PT3&dq=Creating%20meaningful%20websites&lr&pg=PT19#v=onepage&q=Creating%20meaningful%20websites&f=false
- Pursel, B. (2005). *The Internet*. The Pennsylvania State University: Open Resource Publishing. <https://psu.pb.unizin.org/ist110/chapter/1-3-the-internet/>
- Siegel, B. (2013). A comprehensive website planning guide. Í *Smashing magazine: Creating meaningful websites*. Smashing Media AG. https://books.google.is/books?id=t_r1EeNZSgk-C&lpg=PT3&dq=Creating%20meaningful%20websites&lr&pg=PT19#v=onepage&q=Creating%20meaningful%20websites&f=false
- Sigríður Halldórsdóttir. (2021). Yfirlit yfir eigindlegar rannsóknaraðferðir. Í Sigríður Halldórsdóttir (ritstjóri), *Rannsóknir: Handbók í aðferðafræði* (bls. 191–204). Háskólaútgáfan.
- Sigurjón Ólafsson. (2014). *Smíði vefstefnu – mistök og ávinningar*. Funksjón vefráðgjöf. <https://www.funksjon.net/2014/08/smidi-vefstefnu-mistok-og-avinningar/>
- Sigurjón Ólafsson. (2015). *Bókin um vefinn: Sjálfshjálparkver fyrir metnaðarfulla vefstjóra*. Iðnú.

Sigurjón Ólafsson. (2017, 1. ágúst). *Almenn vefráðgjöf*. Funksjón vefráðgjöf. <https://www.funksjon.net/vefradgjof/almenn-vefradgjof/>

Sigurjón Ólafsson. (2019, 21. febrúar). *Hvað einkennir góða vefi 2019?* [Glærur með fyrirlestri hjá Ljósmyndafélagi Íslands]. <https://www.slideshare.net/slideshow/hva-einkennir-ga-vefi-2019/132801150>

Stjórnarráð Íslands. (2017). *Hugtök er varða undirbúning og mótun stefnu*. Stjórnarráð Íslands. <https://www.stjornarradid.is/gogn/stefnur-og-aaetlanir/hugtakalisti/>

Stjórnarráð Íslands. (2021a). *Stefna Íslands um gervigreind*. Forsætisráðuneytið. <https://www.stjornarradid.is/library/01--Frettatengt---myndir-og-skrar/FOR/Fylgiskjol-i-frett/Stefna%20%c3%8dslands%20um%20gervigreind>

Stjórnarráð Íslands. (2021b, 16. apríl). *Stefna um stafræna þjónustu stjórnvalda í samráðsgátt*. Stjórnarráð Íslands. <https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2021/04/16/Stefna-um-stafræna-thjonustustjornvalda-i-samradsgatt/>

Stjórnarráð Íslands. (2022). *Upplýsingastefna stjórnvalda*. <https://www.stjornarradid.is/library/03-Verkefni/Log-og-rettur/Skjol/Uppl%c3%bdsingastefna%20stj%c3%b3rnvalda.pdf>

Upplýsing. (e.d.). *Upplýsingalæsi*. <https://upplysing.is/upplysingalaesi/>

World Wide Web Foundation. (e.d.). *About us*. <https://webfoundation.org/about/>